

Preporuke za povećanje učinkovitosti rada sudskog registra

Zagreb, prosinac 2018.

American Chamber of Commerce in Croatia *Američka gospodarska komora u Hrvatskoj*

Sadržaj

Uvod	3
Zakon o sudskom registru	4
Hitro.hr	6
Problemi i nelogičnosti u praksi	7
Složen postupak registracije, likvidacije i nepridržavanje rokova kod donošenja odluka.....	7
Neusklađenost postupanja sudskih registara i referenata	8
Nepovezanost sustava u praksi	11
Prijedlozi izmjena	13
Unaprijediti uslugu e-Tvrtka i provoditi daljnju digitalizaciju registra	13
„Decentralizirati“ postupak obrade pristiglih predmeta	13
Jasnije definirati zahtjeve kod osnivanja društva	13
Unificirati i unaprijediti prakse sudskih registara	14
Pojednostaviti postupanje u slučajevima kada su netočnosti u dokumentaciji uzrokovane očitom omaškom	14
Učiniti ulogu javnog bilježnika opcionalnom	15
Ključne prednosti provedbe predloženih izmjena	16
Unaprjeđenje konkurentnosti	16
Rasterećenje sudova	16
Vraćanje povjerenja javnosti u pravosuđe i zakonodavstvo	16
Približavanje standardima implementacije razvijenijih zemalja Europske unije	17

Uvod

U hrvatskom zakonodavstvu sudski registar definiran je kao javna knjiga koja sadrži podatke i isprave o subjektima upisa za koje je upis u registar propisan zakonom¹. U širem značenju sustav sudskog registra je složeni informacijski sustav koji širokopojasnom telekomunikacijskom vezom povezuje sve trgovačke sudove².

To znači da je sustav sudskog registra izravno povezan sa:

- centralnim OIB aplikacijskim sustavom,
- registrom godišnjih financijskih izvješća Financijske agencije,
- „Narodnim novinama“,
- sustavom e-Tvrtka,
- sustavom eSpis i
- sustavom za besplatnu pravnu pomoć.

Sudski registar je u hrvatskom zakonodavstvu primarno uređen zasebnim zakonom i to Zakonom o sudskom registru³ te brojnim drugim zakonskim i podzakonskim propisima.

Zakon o sudskom registru je od svog donošenja 1995. godine devet puta izmijenjen. Tim su izmjenama i dopunama unesena u zakon rješenja kojima je upis u registar usklađivan s europskom pravnom stečevinom i s drugim zakonima donesenim ili izmijenjenim nakon njegova donošenja.

Tako je prilagodba europskoj pravnoj stečevini iskorištena da se u zakon unesu rješenja kojima se unaprjeđuje sustav registra i stvore uvjeti za elektroničku komunikaciju sudskog registra s drugim informacijskim sustavima. Stvoren je i pravni okvir za podnošenje elektroničkih prijava, za on-line osnivanje društva s ograničenom odgovornošću putem sustava e-Tvrtka te za javno objavljivanje podataka o predaji financijskih isprava.

Iako su kroz gore navedeno učinjeni pozitivni pomaci, iskustvo predstavnika poslovne zajednice ukazuje na čitav niz elemenata rada sudskog registra koji do danas ne funkcioniraju optimalno u smislu brzine i učinkovitosti. AmCham stoga ovim stajalištem želi adresirati navedene probleme i dati konkretne prijedloge za unaprjeđenje rada sudskog registra.

---

¹ <https://pravosudje.gov.hr/pravosudni-sustav-11207/ministarstvo-pravosudja-11355/informacijski-sustavi-u-pravosudnim-tijelima/sudski-registar/11714>

² <https://pravosudje.gov.hr/pravosudni-sustav-11207/ministarstvo-pravosudja-11355/informacijski-sustavi-u-pravosudnim-tijelima/sudski-registar/11714>

³ Narodne novine, *Zakon o sudskom registru* (NN 1/95, 57/96, 1/98, 30/99, 45/99, 54/05, 40/07, 91/10, 90/11, 148/13, 93/14, 110/15). Zagreb: Narodne novine. Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/271/Zakon-o-sudskom-registru>

Zakon o sudskom registru

Od prve iteracije iz 1995. godine, Zakon o sudskom registru doživio je čitav niz izmjena i dopuna. Izmjenama i dopunama iz 2013., 2014. i 2015. godine učinjene su značajne zakonodavne intervencije koje bi trebale pridonijeti daljnjem unapređenju sustava sudskog registra i još više ubrzati registarski postupak. Zbog kompleksnosti materije uređene novim zakonskim rješenjima preostaje da se osigura njihova potpuna primjena.

Izmjenama i dopunama Zakona iz 2013. godine⁴, uz usklađivanje sa relevantnim direktivama EU, a u skladu s praksom zemalja srednjeeuropskog pravnog kruga, prenesena je na sudske savjetnike i ovlaštene registarske referente ovlast da samostalno donose odluke u jednostavnijim registarskim predmetima. Unatoč tome, složene registarske predmete i dalje su ovlašteni rješavati registarski suci. Registarskim sucima je povrh toga stavljeno u nadležnost i rješavanje žalbi na odluke sudskih savjetnika ili ovlaštenih službenika. Drugostupanjski sud odlučuje o žalbama protiv odluka registarskog suca. Otvorena je i mogućnost općenitog navođenja skupina djelatnosti, kako bi se osigurala preglednost djelatnosti koje obavljaju subjekti upisa te pojednostavio upis djelatnosti propisanih zakonom. Novim rješenjima propisano je i da se upis u registar elektroničkim putem provodi bez donošenja rješenja.

Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o sudskom registru iz 2014. godine⁵ u pravni poredak Republike Hrvatske prenesena je Direktiva 2012/17/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2012. o izmjeni Direktive Vijeća 89/666/EEZ⁶, čime je efektivno preuzeta obaveza daljnjeg unapređenja sustava registra u pogledu prekogranične povezanosti sa drugim registrima, putem sustava povezivanja europskog središnjeg registra. Od ostalih izmjena treba izdvojiti uređenja odnosa Zakona o sudskom registru i Zakona o trgovačkim društvima u pogledu objave upisa i trenutka kada se smatra da je upis objavljen.

---

⁴ Narodne novine, *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudskom registru*, (NN 148/2013). Zagreb: Narodne Novine. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_12_148_3145.html

⁵ Narodne novine, *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudskom registru* (NN 93/2014). Zagreb: Narodne Novine. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_07_93_1878.html

⁶ Službeni List Europske Unije, *Direktiva 2012/17/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2012. o izmjeni Direktive Vijeća 89/666/EEZ te direktiva 2005/56/EZ i 2009/101/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s povezivanjem središnjih registara, trgovačkih registara i registara trgovačkih društava*. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32012L0017>

Konačno, izmjenama i dopunama Zakona iz 2015. godine⁷ došlo je do smanjenja troškova likvidacije j.d.o.o. i d.o.o., ali i drugih upisa u sudski registar. Istim je izmjenama uređeno da se podaci o upisu u registar i podaci o prestanku subjekta, po pravomoćnosti rješenja o upisu bez odgađanja objavljuju na internetskoj stranici na kojoj se nalazi registar te je uvedena mogućnost javno dostupnih upisanih podataka o fizičkim osobama u registru, i to prema njihovom OIB-u. Time postaje vidljiv popis subjekata upisa, razdoblja i svojstvo u kojem je osoba upisana u registar i podaci o tim osobama koji su brisani.

---

⁷ Narodne novine, *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudskom registru*, (NN 110/2015). Zagreb: Narodne Novine. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2015_10_110_2132.html

Stupanjem na snagu Pravilnika o načinu upisa u sudski registar⁸ u veljači 2012. godine, putem usluge e-Tvrtka omogućeno je elektroničko osnivanje d.o.o.-a sa temeljnim kapitalom u novcu. D.o.o. se može osnovati iz bilo kojeg Javnobilježničkog ili HITRO.HR⁹ ureda u Republici Hrvatskoj.

Za sada je na šalterima HITRO.HR u FINA-i omogućeno osnivanje trgovačkog društva s ograničenom odgovornošću te otvaranje obrta. Ideja je da bi u budućnosti većinu poslova, koje je javnost nekad obavljala sama s državnom upravom, trebala obaviti FINA, štedeći time vrijeme i omogućivši da se hitro i na jednom mjestu dobiju potrebne dozvole, izvodi, registracije i sl.

Poslovi koji se mogu obaviti u suradnji s uredima HITRO.HR prilikom osnivanja d.o.o.-a su sljedeći:

- provjera postoji li već društvo s istim ili sličnim imenom,
- kompletiranje zahtjeva (ovjerenog kod javnog bilježnika),
- slanje zahtjeva na nadležni Trgovački sud elektroničkim putem (e-Tvrtka) ili predaja papirnatih dokumentacija ako nisu ispunjeni uvjeti za elektroničku predaju,
- preuzimanje Rješenja o osnivanju i Potvrde o OIB-u novoosnovane tvrtke od strane HITRO.HR ureda, ako je dokumentacija koja je odaslana elektroničkim putem ispravna i potpuna,
- preuzimanje RPS obrasca koji je potreban za dobivanje Obavijesti o razvrstavanju poslovnog subjekta po Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti Državnog zavoda za statistiku (dodjela matičnog broja i šifre glavne djelatnosti),
- ishođenje obavijesti Državnog zavoda za statistiku elektroničkim putem, u roku od jednog radnog dana, po preuzimanju Rješenja o osnivanju,
- preuzimanje Rješenja o upisu u sudski registar i Obavijesti o razvrstavanju poslovnog subjekta po Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti s upisanim matičnim brojem,
- ugovaranje izrade pečata, ukoliko je potreban u poslovanju, na šalteru servisa HITRO.HR.

---

⁸ Narodne novine, Pravilnik o načinu upisa u sudski registar (NN 22/2012). Zagreb: Narodne Novine. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2012_02_22_591.html

⁹ HITRO.hr je servis Vlade Republike Hrvatske za ubrzanu komunikaciju građana i poslovnih subjekata s državnom upravom, <http://www.hitro.hr/Default.aspx>

Problemi i nelogičnosti u praksi

Iako je sustav sudskog registra detaljno uređen ne samo zakonskim nego i podzakonskim propisima te iako su obveze javnopravnih tijela i rokovi u kojima ta tijela moraju izvršiti svoje obveze precizno propisani, u praksi često dolazi do situacija koje nisu u skladu s navedenim propisima.

U nastavku ćemo prikazati neke od situacija i problema s kojima se poslovni subjekti susreću prilikom poslovanja sa sudskim registrom.

Složen postupak registracije, likvidacije i nepridržavanje rokova kod donošenja odluka

Kako bi se osnovalo društvo s ograničenom odgovornosti (d.o.o.) prvo je potrebno napraviti rezervaciju imena tvrtke putem servisa „HITRO.HR“. Rezervacija imena vrši se elektroničkim putem, no da bi se rezervacija imena društva provela potrebno je osobno doći u HITRO.HR. Iz ovoga je jasno da unatoč nazivu ovo nije elektronička usluga.

Zakonski rok za provjeru imena iznosi 3 dana. Naziv tvrtke može biti isključivo na jednom od jezika EU ili latinskom te je potrebno dostaviti skeniranu naslovnicu iz rječnika jezika iz kojeg riječ dolazi te objašnjenje te riječi. Za svaku rezervaciju potrebno je uplatiti naknadu. Ipak, u praksi, provjera imena tvrtke često potraje i više od 7 dana. S obzirom da je česta situacija u kojoj je naziv tvrtke odbijen te je potrebno ponovno podnijeti zahtjev za provjerom jasno je kako već pri ovom koraku osnivaču mogu proći i do dva tjedna.

Nakon što je odobren naziv tvrtke, sva potrebna dokumentacija predaje se javnom bilježniku. Javni bilježnik šalje dokumentaciju sudu elektroničkim putem. Zakonski rok za dostavu rješenja je 24 sata. Vrlo rijetko sud donese rješenje u zakonom propisanom roku te su i ovdje česte situacije u kojima sud odbije prijedlog upisa zbog određenih pogrešaka, npr. sud odbije djelatnosti društva iako iste ili slične djelatnosti obavljaju druga društva. Ukoliko sud u rješenju pogrešno upiše podatke društva, potrebno je poslati zahtjev za ispravkom rješenja. Ispravljeno rješenje se najčešće opet čeka i do 10 radnih dana.

Kao sljedeći korak nakon predaje dokumentacije radi registracije potrebno je na Hrvatskom zavodu za statistiku popuniti RPS-1 obrazac, s obzirom da bez potvrde Zavoda nije moguće otvoriti bankovni račun.

Iz navedenoga je jasno da je postupak otvaranja društva, iako znatno unaprijeđen u posljednjih nekoliko godina, još uvijek složen.

Isto je moguće reći i za postupak likvidacije koji, unatoč spomenutim recentnijim unaprjeđenjima postupka, još uvijek predugo traje. Naime, iako je, primjerice, broj obaveznih pokušaja kontaktiranja vjerovnika smanjen sa tri na jedan, postupak zatvaranja tvrtke još uvijek traje minimalno godinu dana, dok dobre prakse susjednih zemalja kao što su Slovenija i Srbija dokazuju kako je taj rok moguće skratiti i na šest mjeseci.

Uz to, postupci na sudskom registru (postupak osnivanja, ali i drugi postupci) često uključuju dokumentaciju koja ne sadrži podatke koji se stvarno i koriste u postupku, a često znaju nametnuti znatna administrativna (u smislu vremena potrebnog za njihovo ishodaenje) i financijska opterećenja. Također, iako su rokovi za različite segmente postupka jasno propisani, praksa često odstupa od navedenoga. Konačno, što je možda i najbolje vidljivo na primjeru elektroničke rezervacije imena tvrtke, koje je „elektroničko“ samo dijelom ali svejedno zahtjeva fizički dolazak stranke u ured FINA-e, preostaje dosta mjesta za unaprjeđenje u smislu stvarnog većinskog prelaska na otvaranje društava elektroničkim putem, čime bi se uštedjelo vrijeme i prijavitelju i referentima zaduženima za obradu dokumenata.

Neusklađenost postupanja sudskih registara i referenata

Različite prakse sudskih registara

Unutar samog sustava sudskih registara poslovni se subjekti često susreću s neujednačenošću prakse.

Tako će, primjerice, u situaciji kada su za dvije prijave kojima se mijenjaju podaci člana društva podneseni aktivni izvadci društva, jedan sudski registar zahtijevati dostavu povijesnog izvotka iz sudskog registra i dopunu prijave, dok će drugi sudski registar postupiti po aktivnom izvotku ako iz njega može utvrditi istovjetnost člana društva.

Uz svaku prijavu promjena u sudskom registru potrebno je podnijeti i dokaz o uplati sudskih pristojbi. Uobičajena je praksa da se uz prijavu podnese i preslika virmana kojim se dokazuje uplata pristojbe. No, poznat nam je slučaj kada je registarski sud u Rijeci dostavio zaključak kojim utvrđuje da takva preslika nije dovoljna te da je potrebno ishoditi posebnu potvrdu od banke da je novac doista i prenesen na državni proračun, čime se postupak dodatno odužio.

Neusklađenost postupanja referenata unutar istog registra

Različito tumačenje propisa događa se i na razini referenata, odnosno referenti i unutar istog registra u praksi često stavljaju naglasak i važnost na različitu dokumentaciju.

U situaciji kada se za društvo mijenja adresa samo jednog direktora, potrebno je svejedno priložiti punomoć svih direktora. Ukoliko društvo ima tri direktora stranca to ujedno znači da je za svakoga potrebno pribaviti i ovjeriti punomoći. U našem primjeru iz prakse u provedbi ovakve izmjene, od voditelja sudskog registra dobivena je informacija da to ipak nije nužno, odnosno da sudski registar povlači podatke iz OIB-sustava te da je dovoljno promijeniti adresu na Poreznoj upravi i napisati dopis registru kojim ga se o tome obavještava. No, urudžbeni odjel istog registra nije htio zaprimiti pripremljeni dopis, uz obrazloženje da se adresa člana društva mijenja isključivo putem redovne prijave. Zatraženo (savjetodavno) mišljenje suca u ovom slučaju potvrdilo je da se adresa člana društva mora mijenjati preko redovne prijave. Sukladno navedenom, pribavljene su tri punomoći direktora (ovjerene i apostilirane) i podnesena je službena prijava sudskom registru. Čitav je postupak trajao oko dva tjedna. Međutim, na dan predaje prijave uočeno je da je adresa direktora već promijenjena. Ispostavilo se da je u sklopu drugog postupka za isto društvo pred registrom sud automatski uskladio podatke iz registra s podacima iz OIB-sustava. Zadnji predani zahtjev bio je dopis za povlačenje prijave. Neusklađenost u mišljenju i postupanju referenata unutar istog registra rezultirala je dugim i kompliciranim postupkom, koji se u startu mogao izbjeći.

Izostanak usklađenosti u postupanju referenata vidljiv je i u drugim slučajevima. U jednom postupku opoziva direktora društva u prijavi je navedeno „briše se“ uz podatke sa sudskog registra za direktora u pitanju, budući da je zatraženo brisanje podataka te osobe. Temeljem navedenoga doneseno je rješenje koje je potvrđeno od strane suca. Kod opoziva direktora za drugo društvo na istom registru ponovljen je isti postupak, no u ovom slučaju je referent odbio izraditi rješenje, uz obrazloženje da se u prijavi mora navesti i datum kada je direktor koji se opoziva prestao biti direktor. Prijava nije vraćena na ispravak, već je traženo da se podnese nova prijava, što je podrazumijevalo i plaćanje za novu ovjeru potpisa.

Navedeni primjeri ilustriraju samo dio neujednačenosti prakse unutar istog sudskog registra.

Neusklađenost postupanja u slučaju očitih omaški

Problemi se znaju pojaviti i ako u sudskoj prijavi ili drugom dokumentu dostavljenom sudskom registru dođe do očite omaške u pisanju. Zbog neujednačenosti prakse nije sigurno da li će prijava biti provedena unatoč pogrešci, da li će biti zahtijevana dopuna ili ispravak prijave odnosno da li će ona biti odbačena.

U primjeru iz prakse prije podnošenja više sudskih prijava prvo su izmijenjeni podaci direktora pri Poreznoj upravi. Porezna uprava omaškom je u sustav zavela pogrešne osobne podatke direktora na način da je pogriješila u jednom slovu. Unatoč tome što su u sudskim prijavama bili navedeni točni podaci, sudski referenti nisu provjeravali koji podatak je točan niti upozorili na nepodudarnosti, već su samo donijeli rješenja s podacima iz sustava Porezne uprave. Kako su ti podaci bili pogrešni bilo je potrebno prvo zatražiti promjenu podataka u sustavu Porezne uprave te potom zahtijevati izmjene rješenja od strane sudskog registra, što je opet dovelo do znatnog produljenja trajanja postupka.

Složena i neujednačena procedura promjene podataka

Kako bi se izmijenili podaci upisani u sudskom registru potrebno je proći kroz izrazito formaliziranu i administrativno opsežnu proceduru prijave promjena. Namjeravane promjene se podnose sudskom registru putem tipiziranog obrasca te je uz sudsku prijavu potrebno podnijeti i dokumentaciju kojom se dokazuje da je do promjene već došlo. U praksi, kod promjene podataka događa se velik broj problema.

Primjerice, ukoliko se mijenjaju osobni podaci člana društva, direktora društva ili se imenuje novi direktor, odnosno ukoliko se na bilo koji način mijenja vlasnička struktura društva, prvenstveno je potrebno izvršiti promjenu podataka u Poreznoj upravi. Ukoliko se pak radi o stranim državljanima potrebno je prvo zasebnom punomoći ovlastiti zastupnike na poduzimanje tih radnji. Nakon što se izmijene podaci na Poreznoj upravi potrebno je podnijeti sudsku prijavu sudskom registru. Uz prijavu se moraju podnijeti svi potrebni dokumenti:

- punomoći svih osoba ovlaštenih zastupati društvo, ovjerene kod javnog bilježnika,
- izvadak iz sudskog registra člana društva, s ovjerenim prijevodom,
- dokaz o uplati sudskih pristojbi,
- odluka o imenovanju direktora društva, s ovjerenim prijevodom,
- izjava o prihvatu imenovanja na mjesto člana uprave, s ovjerenim prijevodom,
- depozit potpisa člana uprave, s ovjerenim prijevodom,
- popis članova društva,
- popis osoba ovlaštenih na zastupanje.

Brzina rješavanja pojedinog predmeta, s obzirom na nedovoljnu ujednačenost postupanja, velikim dijelom ovisi o sudskom referentu koji zaprimi predmet. Primjerice, u primjeru iz prakse kojim raspolažemo, zahtjev za promjenu podataka o članu uprave tvrtke odbijen je jer je Izjava o prihvatu imenovanja osobe u pitanju datirana s ranijim datumom od same Odluke o imenovanju, unatoč tome što nigdje u propisima ne stoji da je navedeno razlog za odbijanje.

U drugom primjeru, imenovanju direktora društva, tijekom postupka je utvrđeno da je član društva promijenio neke podatke (registracijski broj i adresu). Kako je postupak već bio pokrenut, kao prilog prijavi priložen je i izvadak iz sudskog registra za člana društva koji je već prije bio pribavljen. U pitanju je bio aktivan izvadak (dakle, iz njega nisu bili vidljivi stari podaci). Registar je situaciju ocijenio problematičnom, jer se nije moglo dovesti u vezu društvo iz izvotka (s promijenjenom adresom i registracijskim brojem) i društvo koje je u sudskom registru upisano kao član društva. Međutim, na kraju je rješenje ipak doneseno, jer je bilo vidljivo da je Porezna uprava prihvatila izmjenu istih podataka u OIB sustavu. Ovo ponovno ukazuje na neujednačenost u postupanju.

Nedovoljno jasna i neujednačena procedura prijave djelatnosti

Pri prijavi i registraciji djelatnosti izostaju jasne upute oko očekivanog formata prijave te često prijava bude odbijena zbog korištene terminologije koja nije u skladu s očekivanjima pojedinog registra, dok je iskustveno utvrđeno da je ista terminologija prihvatljiva na drugom registru.

Nepovezanost sustava u praksi

Uzrok problema vezanih uz rad sudskog registra često je i nepostojanje usklađene prakse vezano uz provedbu izmjena koje se, zbog povezanosti sustava sudskog registra s ostalim sustavima, a osobito sustavom Porezne uprave, mogu provesti - i često se u praksi i provode - automatski. Naime, sustav sudskog registra najčešće takve promjene ne registrira automatski nego tek vlastitim radnjama. Kao primjer navodimo promjenu adrese na kojoj je registriran poslovni subjekt odlukom Grada Zagreba, pri čemu se promjena adrese poslovnog subjekta ne događa automatski, već u nekim slučajevima zahtjeva i kompleksnu proceduru izmjene statuta.

Istovremeno, događa se i da promjena bude provedena automatski, bez upućivanja ikakve informacije stranci o tome unaprijed, što vodi trošenju resursa (vremenskih, financijskih i ljudskih) na podnošenje nepotrebnog zahtjeva prema registru od strane društava, a iz ovakvog postupanja znaju proizaći i druge poteškoće. U našem je primjeru, uz druge izmjene, bila potrebna i promjena osobnih podataka direktora društva za više društava. Po uobičajenoj proceduri osobni su podaci prvo promijenjeni pri Poreznoj upravi te je nakon toga podnesena prijava za izmjenu osobnih podataka i u sudskom registru. Prije nego što su sudski referenti uspjeli obraditi prijave, sustav sudskog registra povukao je izmjene sa sustava Porezne uprave te automatski izmijenio podatke. Vidjevši da su promjene pri sustavu sudskog registra već provedene, dio referenata zahtijevao je izmjenu sudskih prijava na način da se izbacila zahtjev za promjenom podataka direktora iz prijave, dok su ostali zanemarili taj dio prijave i proveli preostale zahtijevane promjene, što opet svjedoči i o neujednačenosti postupanja.

Drugi problemi vezano uz rad sudskog registra

Neadekvatno radno vrijeme sa strankama

Kao jedna od čestih primjedbi poslovne zajednice na rad sudskog registra ističe se ograničeno radno vrijeme sa strankama, koje često stoji na putu brzom i učinkovitom dobivanju odgovora na upite i rješavanju problema. Primjerice, Trgovački sud u Zagrebu te Trgovački sud u Zagrebu Stalna služba u Karlovcu, stranke primaju samo utorkom i četvrtkom u razdoblju od 8 do 12 sati, a na telefonske pozive odgovaraju između 13 i 14 sati.

Predugi rokovi za donošenje posebnih potvrda/odobrenja

Tvrtka koja u nazivu želi koristiti riječi Hrvatska/Croatia i tome slično, mora za to ishoditi dozvolu Ministarstva unutarnjih poslova. Iako je ovo sasvim razumljivo, postupak dobivanja ovakvog odobrenja u pravilu traje predugo.

Prijedlozi izmjena

S obzirom na sve prethodno navedeno možemo konstatirati da se postupak osnivanja društva, kao i drugi postupci pred sudskim registrom, mogu otegnuti i na nekoliko tjedana i k tome su administrativno zahtjevni. Kako bi se poslovanje sa sudskim registrom ubrzalo i olakšalo u nastavku iznosimo prijedloge izmjena.

Unaprijediti uslugu e-Tvrtka i provoditi daljnju digitalizaciju registra

Kao prvi i najznačajniji korak pri ubrzanju i olakšanju poslovanja sa sudskim registrom predlažemo unaprjeđenje usluge e-Tvrtka koja bi trebala poslužiti kao centralna platforma odnosno web aplikacija za komuniciranje i rad sa sudskim registrima. Preduvjeti za digitalizaciju stvoreni su *Uredbom Vlade RH o dopunama Uredbe o utvrđivanju poslova iz članka 4.a i 4.c Zakona o financijskoj agenciji* od 2. kolovoza 2018.¹⁰ te je potrebno aktivno raditi na realizaciji ovakvog sustava.

Omogućavanjem prave „elektroničke“ komunikacije sa sudskim registrom, pri čemu bi se sva dostava dokumentacije i komunikacija odvijali elektroničkim putem, izbjegli bi se nepotrebni vremenski periodi dostavljanja dokumentacije sudskim registrima odnosno omogućila bi se neposrednija i jednostavnija komunikacija i mogućnost djelovanja svih stranaka, a ubrzala bi se i administrativna obrada zahtjeva.

„Decentralizirati“ postupak obrade pristiglih predmeta

Također, sustav bi se mogao organizirati na način da prijave obrađuju svi sudski registri na području Republike Hrvatske odnosno da se ravnomjerno rasporedi opterećenost pojedinih sudskih registara. Time bi se ubrzali postupci pred sudskim registrima koji su preopterećeni te pred kojima predmet prijave ne dođe na obradu odmah pri podnošenju prijave već je potrebno čekati rješavanje znatnog broja prethodno podnesenih prijava.

Jasnije definirati zahtjeve kod osnivanja društva

Prilikom osnivanja društva postoje brojne prepreke koje onemogućavaju brzu i efikasnu provedbu osnivanja i upisa, a koje se često mogu svesti na zajednički nazivnik nedovoljno transparentnih i jasnih procedura i kriterija. Shodno tome smatramo kako je potrebno jasnije definirati relevantne parametre odnosno zahtjeve u procesu registracije. Ovo uključuje, između ostalog, parametre za

---

¹⁰ NN 71/2018

odbijanje imena tvrtke – čime bi se spriječilo da isti zahtjev (što je također primjer uzet iz prakse) za naziv tvrtke bude odbijen pa pri ponovnom pokušaju uvažen na istom registru – i parametre za registraciju djelatnosti tvrtke.

Unificirati i unaprijediti prakse sudskih registara

Jasnijim parametrima i ujednačavanjem prakse postigli bi se brži rezultati pri komunikaciji sa sudskim registrom.

Shodno tome predlažemo da se „manje“ promjene u registru, kao što su izmjene osobnih podataka članova društva odnosno članova uprave, izvršavaju automatski, po promjeni podataka u Poreznoj upravi. Porezna uprava već i danas automatski obavještava sudski registar o takvim promjenama no praksa nije ujednačena te se promjene ponekad automatski provedu, a ponekad ne. Time bi se izbjegla potreba za dostavljanjem istih podataka na dvije različite adrese, a time automatski i ubrao postupak promjena.

Pojednostaviti postupanje u slučajevima kada su netočnosti u dokumentaciji uzrokovane očitom omaškom

U slučaju manjih pogrešaka u prijavama, nastalih očitom omaškom u pisanju, bilo bi dobro da se takve pogreške pokušaju riješiti manje formalno, odnosno da se podnositelj prijave samo pozove da se izjasni o točnim podacima, npr. putem jednostavnog dopisa. Ovime bi se izbjeglo odugovlačenje postupka jer podnositelj prijave ne bi trebao tražiti fizički povrat prijave, njeno ispravljanje te ponovno podnošenje, odnosno ne bi bilo potrebe za podnošenjem nove prijave, jer su se često prijave i zbog takvih manjih propusta znale odbijati.

Dodatno administrativno rasteretiti poslovne subjekte

Kako bi se dodatno rasteretilo poslovne subjekte, potrebno je razmotriti i mogućnosti daljnjeg administrativnog rasterećenja. Ovo može uključivati, primjerice, izostavljanje iz postupka prijave i drugih postupaka pred registrom one dokumentacije i/ili ovjere koja sadržajno nije relevantna za postupak u pitanju. Konkretno možemo predložiti uvođenje relevantne liste pri Ministarstvu gospodarstva, poduzetništva i obrta koja bi obuhvaćala države iz kojih, pri dostavi dokumentacije, nije potrebna ovjera uz pomoć apostille. Ovo se primarno odnosi na Sjedinjene Američke Države, koje nisu potpisnica Haške konvencije o ukidanju potrebe legalizacije stranih javnih isprava.

Učiniti ulogu javnog bilježnika opcionalnom

Uz pretpostavku digitalizacije, odnosno uvođenja u potpunosti elektroničkog postupka registracije novog pravnog subjekta i posljedične simplifikacije koja će iz toga proizaći, potrebno je redefinirati ulogu javnog bilježnika u ovom procesu. Predlažemo da se uloga javnog bilježnika učini opcionalnom, odnosno da u procesu registracije javni bilježnik sudjeluje samo ukoliko to stranka eksplicitno zatraži. Također, predlažemo da istu ulogu u postupku registracije mogu imati i odvjetnici.

Ključne prednosti provedbe predloženih izmjena

Unaprjeđenje konkurentnosti

Prema izvještaju *Doing Business*¹¹ izrađenom od strane Svjetske banke za 2018. godinu, Hrvatska je zauzimala 51. mjesto od 190 zemalja čija se socio-ekonomska klima razmatrala prilikom izrade izvještaja, a prema istom izvještaju za 2019. zauzela je 58. mjesto. Pri tome, jedan od najlošijih rezultata Hrvatska bilježi u kategoriji *Starting a business*. Neefikasan i spori rad sudova i povezanih tijela javne vlasti, predstavlja jednu od najvećih zamjerki Svjetske banke te stvara atmosferu nepovjerenja ulagača u efikasno i brzo pokretanje svog poslovanja.

Ubrzanje i maksimiziranje efikasnosti prilikom osnivanja trgovačkih društava i pokretanja poslovanja unaprijedilo bi konkurentnost Hrvatske na spomenutoj listi i to upravo u problematičnoj kategoriji *Starting a business*.

Rasterećenje sudova

Sudski registar trgovačkog suda u Zagrebu je izrazito opterećen, no isto ne vrijedi i za sudske registre ostalih sudova u Hrvatskoj. Uvođenjem elektroničkog poslovanja i ravnomjernijim raspoređivanjem predmeta po registrima, rasteretili bi se najopterećeniji sudski registri u Hrvatskoj i povećala ukupna učinkovitost.

Vraćanje povjerenja javnosti u pravosuđe i zakonodavstvo

U radu sa sudskim registrom sudjeluju i fizičke i pravne osobe, pri čemu nerijetko prednjače fizičke osobe koje pokušavaju profitabilno raditi i djelovati na otvorenom tržištu Hrvatske i Europske unije. No, mnoge osobe nemaju mogućnosti niti sredstva angažirati profesionalnu pomoć, a same ne raspolažu stručnim znanjem koje bi im omogućilo efikasno i brzo rješavanje registarskih predmeta. Uvođenjem elektroničkog poslovanja sa sudskim registrima i jasnih standarda za vođenje registarskih predmeta, zaštita prava bila bi dovedena na zamjetno višu razinu. Time bi se povećala razina općeg povjerenja javnosti u pravosuđe i zakonodavstvo, a ujedno i minimiziran rizik od neosnovano dugotrajnog i skupog vođenja ovakvih postupaka.

---

¹¹ International Bank for Reconstruction and Development /The World Bank (2018 i 2019), *Doing Business 2018* i *Doing Business 2019*. Dostupno na: <http://www.doingbusiness.org/~media/WBG/DoingBusiness/Documents/Annual-Reports/English/DB2018-Full-Report.pdf>; http://www.worldbank.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB2019-report_web-version.pdf

Približavanje standardima implementacije razvijenijih zemalja Europske unije

Jedna od najčešćih kritika koju institucije Europske unije upućuju Hrvatskoj je kritika pravosuđa. Hrvatsku se pritom često uspoređuje s ostalim zemljama Europske unije te je se već dugi niz godina poziva na pojačani angažman u vezi rješavanja problema sporosti i neefikasnosti sudova.

Iz izvještaja Svjetske banke te podataka sa stranice *European Justice*, koji su korišteni prilikom izrade ovog dokumenta, razvidno je da način na koji su regulirani registarski predmeti u Hrvatskoj ne odudara značajno od modela i principa koji se primjenjuju u ostalim državama članicama Europske unije. Međutim, provedba takvih pravila u praksi nije na zadovoljavajućoj razini, stoga se preporuke iz ovog dokumenta u prvom redu odnose na praktična poboljšanja.

Za dodatne informacije molimo kontaktirajte:
Američka gospodarska komora u Hrvatskoj
Andrea Doko Jelušić,
Izvršna direktorica
T: 01 4836 777
E: andrea.doko@amcham.hr